

**DİN İSTİSMARI İLE
MÜCADELEDE**

**SAHİH
DİNÎ
BİLGİNİN
ÖNEMİ**

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

**DİN İSTİSMARI İLE
MÜCADELEDE**

**SAHİH
DİNÎ
BİLGİNİN
ÖNEMİ**

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

**DİN İSTİSMARI İLE
MÜCADELEDE**

**SAHİH
DİNİ
BİLGİNİN
ÖNEMİ**

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI: 1982

Halk Kitapları: 524

Koordinasyon

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Derleyen

Din Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Baskı

Salmat Basım Yayıncılık

Sebze Bahçeleri Cad.

Arpacıoğlu İş Hanı No: 95/1

İskitler/Ankara

Tel: 0312 341 10 24

1. Baskı, Ankara – Temmuz 2021

Eser Yayın Kurulu Kararı:

30.09.2020/72

ISBN: 978-625-7396-57-8

2021-06-Y-0003-1982

Sertifika No: 12930

© Diyanet İşleri Başkanlığı

İletişim

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı

Üniversiteler Mah. Dumlupınar Bulvarı

No:147/A 06800 Çankaya/ANKARA

Tel: 0312 295 72 93 - 94

Faks: 0312 284 72 88

e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

Din, insanın Allah'a
gönülden bağıllık
duymasını ve bu bağ
sayesinde manevi
anlamda güçlenmesini
sağlar. Böylece insana
gerçek özgürlüğü
tattırır. Ölüm korkusu
ve yokluk endişesi,
yalnız ve yardımsız
kalmak gibi olumsuz
duygulardan kurtarır.

DİN NEDİR?

Din, akıl sahiplerini kendi hür iradeleriyle en iyiye, en doğruya ve en güzele ulaştıran ilahî nizamdır. İnsana kendi mahiyetini, varlık amacını, Allah'a ve O'nun yarattıklarına karşı sorumluluklarını bildiren öğretilerdir. Allah'ın emir ve tavsiyeleriyle çizdiği yoldur. Takip etmemizi istediği hayat tarzıdır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

"Bilinmelidir ki halis dindarlık yalnız Allah için olanıdır." (Zümer, 39/3.)

DİNİN AMACI NEDİR?

Din, insanın dünya ve ahiret mutluluğunu amaçlar. Bu amaca uygun olarak kişinin Rabbiyle güçlü ve sağlıklı bir bağ kurması gerekir. Kurulan bu bağ neticesinde kul, Allah'a karşı sorumluluklarını yerine getirir. O'na layık bir kul olmak için gayret gösterir. Güzel ahlaklı davranır. Kendisi, ailesi, yakın ve uzak çevresi, kısacası tüm varlık âlemi ile barışık, huzurlu ve güvenli bir hayat sürer. Nihayetinde bu mutluluğunu ahiret yurdunda da devam ettirir.

Din, insanın Allah'a gönülden bağlılık duygusunu ve bu bağ sayesinde manevi anlamda güçlenmesini sağlar. Böylece insana gerçek özgürlüğü tattırır. Ölüm korkusu ve yokluk

endişesi, yalnız ve yardımsız kalma gibi olumsuz duygulardan kurtarır. Dua, zikir, ibadet gibi dinî tecrübelerle insandaki güvenme, sığınma, bağlanma ihtiyacını karşılar. İnsanlar arasındaki ilişkileri düzenleyerek hak, adalet, iyilik, merhamet gibi erdemlerin toplumda yaygınlaşmasını sağlar.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

Temîm ed-Dârî anlatıyor: Hz. Peygamber (s.a.s.) “Din samimi olmaktır.” buyurdu. Biz “Kime karşı?” diye sorduk. O da şöyle cevap verdi: “Allah’a, kitabına, Resûlü’ne, Müslümanların idarecilerine ve bütün Müslümanlara karşı.” (Müslim, İman, 95.)

İSLAM DİNİNİN ÖZELLİKLERİ NELERDİR?

Hz. Âdem’den itibaren bütün peygamberler insanları, kendisinden başka ilah olmayan Allah’ın (c.c.) varlığına ve birliğine imana, teslimiyete ve ibadete davet etmiştir. Tevhit inancından uzaklaşıldığı, insanın yaratılış gayesinin unutulmaya yüz tuttuğu dönemlerde Yüce Rabbimiz, peygamberleri vasıtasıyla davetini yinelemiştir. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz Muhammed Mustafa (s.a.s.), bu kutlu davetin son elçisidir.

İslam, Yüce Allah'ın, Peygamberimiz aracılığıyla insanlığa gönderdiği son dindir. Hz. Âdem ile başlayan ilahî mesaj, Peygamberimize indirilen Kur'an-ı Kerim'le taçlanmıştır. İslam'ın evrensel mesajları ve hükümleri, zaman ya da mekân fark etmeksizin bütün insanlık için kıyamete kadar geçerlidir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

“Şüphesiz Allah katında din, İslam'dır.”

(Âl-i İmrân, 3/19.)

“Her kim İslam'dan başka bir din ararsa, bu kendisinden asla kabul edilmeyecektir. Ve o, ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır.” (Âl-i İmrân, 3/85.)

İSLAM'IN ANA KAYNAKLARI NELERDİR?

İslam'ın ana kaynakları Kur'an ve sünnettir. Kur'an-ı Kerim, Allah Teâlâ tarafından bütün insanlığa gönderilen son ilahî kitaptır. Bugünümüzün ve yarınımızın, dünyamızın ve ahiretimizin inşa edici gücü, rehberi Kur'an-ı Kerim'dir.

Sünnet ise Sevgili Peygamberimizin hayat tarzı, sözleri, fiilleri ve onaylarıdır. Sünnet, Kur'an'ın hükümlerini açıklar. Kur'an, bize iman ve yalnızca Allah'a kul olmayı emretmiş; sünnet, iman hakikatlerini öğretmiştir.

Kur'an, bize imanımızın gereği olan ibadetleri emretmiş; sünnet, bu ibadetleri nasıl yapacağımızı göstermiştir. Kur'an, bize güzel ahlakı emretmiş; sünnet ise Peygamberimizin şahsında erdemli bir hayata model olmuştur. Bu yüzden biz, on dört asırdır İslam'ı bu iki ana kaynaktan öğreniriz.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Sözün en doğrusu Allah'ın Kitabı'dır. Rehberliğin en üstünü Muhammed'in rehberliğidir.” (İbn Hanbel, III, 310.)

DİN İSTİSMARI NEDİR?

İstismar; fayda sağlamak ve ürün elde etmek anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Türkçemizde, bir kimse ya da grubun iyi niyetini kötüye kullanmak, sömürmek anlamında kullanılır.

Din istismarı; din sömürüsü yapmak, dine dair kavramlar ve değerler yoluyla insanları aldatarak maddi veya manevi çıkar elde etmek yani kendi menfaatleri için dini kullanmak demektir.

Din insanları hayra, iyiliğe, güzelliğe, faydalı olana davet eder ve insanoğlu hayatını dinin yolunda, hakikat uğrunda harcamalıdır. Ne zaman ki insan dine hizmet etmeyi bırakıp

Din insanları hayra, iyiliğe, güzelliğe, faydaya davet eder ve insanoğlu hayatını dinin yolunda, hakikat uğrunda harcamalıdır. Ne zaman ki insan dine hizmet etmeyi bırakıp onu kendi hizmetinde kullanmaya başlamışsa, orada istismar vardır.

onu kendi hizmetinde kullanmaya başlamışsa, orada istismar vardır. Çünkü insan artık mal, makam, güç, şöhet, itibar gibi birtakım kazanımlar için dini kendi hizmetinde istihdam etmeye başlamıştır. Dinin ulvi ve kutsal yapısına aykırı bir şekilde, kendini yüceltmış, kendini kutsallaştırmış, dini de bu yücelik ve kutsallık için kullanmaya başlamıştır.

Din istismarı, hukuk karşısında suç olduğu gibi, ahlaki anlamda da büyük bir zafiyettir. Cenab-ı Hakk'ın karşısında hesabı sorulacak ve bedeli ödenecek bir günahdır. Dini istismar eden kişi mutlaka gerçeği çarpıtarak yalan, hile, takiyye, iki yüzlülük, riya gibi gayr-i ahlaki tavırlarla aklını ve bilgisini kötü yönde kullanmaktadır. Dolayısıyla din istismarının olduğu her zeminde bireysel anlamda yozlaşma ve cehaletin, toplumsal anlamda da bir din güvenliği krizinin yaşandığı söylenebilir.

DİN İSTİSMARI YENİ BİR DURUM MUDUR?

Tarih boyunca birçok kişi ve grup, dinin insanlar üzerindeki etkisinden faydalanarak çıkar elde etmeyi denemiş, din istismarcılığı yapmaktan çekinmemiştir.

Bu kişi ve gruplar, kimi zaman ayet ve hadislerin anlamlarını çarpıtmış kimi zaman da onları kendi niyetlerine alet olacak şekilde yanlış yorumlayarak topluma anlatmıştır. Dini istismar edenlerin bir kısmı ise doğrudan dinin kendisini hedef almış, insanların İslam'a yönelmemesi için dinî kavramlarla alay etmiş ya da kutsalın değer kaybına uğraması için çalışmıştır.

Henüz Peygamberimiz hayattayken münafiklar tarafından Medine'de Mescid-i Nebi'ye alternatif olarak Mescid-i Dırâr adıyla bir mescit inşa edilmesi, din istismarının tipik örneklerinden biridir. Münafiklar, Peygamberimize gelerek bu mescitte namaz kılmasını istemiştir. Böylece meşruiyet kazanacak olan mekân, şehirde sürdürdükleri nifak hareketlerinin merkezi olacaktır. Bunun üzerine Tevbe suresinin 107-110. ayetleri nazil olmuş, Cenab-ı Hak meselenin iç yüzünü Peygamberimize bildirmiştir. Mescid-i Dırâr, Allah Resûlü (s.a.s.) tarafından derhal yıktırılmıştır. Mescide gitmeyerek ona paralel ibadet ve

Tarih boyunca birçok kişi ve grup, dinin insanlar üzerindeki etkisinden faydalanarak çıkar elde etmeyi denemiştir. Bu kişi ve gruplar, kimi zaman ayet ve hadislerin anlamlarını çarpıtmış kimi zaman da onları kendi art niyetlerine alet olacak şekilde yanlış yorumlayarak topluma anlatmıştır.

buluşma mekânları üretmenin ne kadar eski bir münafık taktiği olduğu dikkat çekicidir.

Tarihte Kur'an-ı Kerim'in istismarına dair en acı örneklerden birisi Sıffin Savaşı'nda yaşanmıştır. Hâricîler diye anılan şiddet temelli hareket, bu savaşta sözde Kur'an savunucusu gibi görünerek aslında büyük bir fitne ateşi yakmıştır. Savaş Hz. Ali'nin üstünlüğu ile sonuçlanmak üzereyken Hz. Ali'nin karşısında bulunan grup, mızraklarının ucuna Kur'an sayfalarını takarak: "Savaşi bırakalım, Kur'an'ın hakemliğine başvuralım." ağrısında bulunmuştur. Kur'an-ı Kerim'in otoritesini kullanan bu taktiğin gayesi, Hz. Ali taraftarlarının Kur'an'a olan saygısından istifade ederek zaman kazanmaktır. "Hakem Olayı" denilen bu hadise sonrası, Hz. Ali'nin etrafında toplanan Müslümanların bütünlüğu bozulmuş,

görüşmelere rağmen bir türlü barış tesis edilememiştir. Hâricî zihniyetin o günden bugüne: “Kur’an bize yeter!” söylemiyle ümmetin bütünlüğüne zarar vermesi çok acıdır.

Sadece Kur’an’ı değil, hadis rivayetlerini, ashab-ı kiramın ve tarihî şahsiyetlerin hayatlarından örnekleri, İslami değer ve kavramları istismar eden fırsatçılar dün olduğu gibi bugün de karşımızdadır ve bu kimseler kendilerini ıslah hareketinin birer temsilcisiymiş gibi sunmaktadır.

Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyruluyor:

“Onlara, ‘Yeryüzünde fesat çıkarmayın’ denildiği zaman, ‘Biz ancak ıslah edicileriz’ derler. İyi bilin ki onlar fesatçıların ta kendileridir, fakat bunu anlamak istemezler.” (Bakara, 2/11-12.)

DİNİ İSTİSMAR EDENLERİN KARAKTERİSTİK ÖZELLİKLERİ NELERDİR?

ALLAH VE PEYGAMBERLE GÖRÜŞTÜĞÜ ALGISI OLUŞTURMAK

Dini istismar eden yapıların liderleri, kendilerini Yüce Allah’la ve Hz. Peygamber (s.a.s.) ile doğrudan görüşen ve aldığı talimatları müntesiplerine aktaran bir konumda

görmektedir. Böylece kendisini Allah tarafından seçilen yüce bir kişi olarak takdim etmekte, bağlılarından tam bir teslimiyet beklemektedir. Onun bu konumunu onaylayan insanlar, her söylediğinin kesin bir şekilde doğru olacağını da peşinen kabullenmiş olmaktadır.

Bu dünyada Yüce Allah'ın görülmesinin mümkün olmadığı, İslam âlimlerinin üzerinde ittifak ettikleri bir husustur. Allah Teâlâ insanlarla ancak peygamberleri vasıtasıyla konuşur. Rabbimizin insanlarla iletişimi ancak vahiyledir. Vahyin gelmesi ise son peygamber Hz. Muhammed (s.a.s.) ile birlikte tamamlanmıştır. Peygamberimizden sonra artık peygamber gelmeyecektir. Bu sebeple hiç kimse Allah'la konuştuğunu, O'nu dünya gözüyle gördüğünü, vahyin kontrolünde olduğunu iddia edemez.

İslam âlimlerine göre vefat edip toprağa verildikten sonra Hz. Peygamber'in yeryüzünde dolaşması, bedene girerek birileriyle görüşüp sohbet etmesi mümkün değildir. Dolayısıyla Peygamber Efendimiz'le (s.a.s.) buluşma, ondan talimat alma, toplantılarda onun ruhaniyetini misafir etme gibi iddialar karşısında bilinçli olunmalıdır. Diğer yandan, bir kişinin rüyasında Allah Resûlü'nü görmesi kişisel olarak anlam taşısa bile bu durumun diğer kişiler için bağlayıcılığı yoktur.

Dinî, millî ve ailevi
bağları koparan, birlik
ve beraberliğimize
kasteden, grup
çıkarlarını önceleyen
yapılara karşı dikkatli
olunmalıdır. Aileyi
rakip olarak gören,
akrabalık bağlarını
kesen, sadece kendi
içerisinde evlilikleri
teşvik eden yapıların
gizli planları olduğu göz
ardı edilmemelidir.

DİNİ ANLAMADA KENDİSİNİ YEGÂNE KAYNAK KABUL ETMEK

Bazı kişi ve gruplar, dini anlama ve yorumlamada asırların birikimi olan ilmî prensipleri yok sayarak kendi akıl ve mantıklarını yegâne kriter kabul etmektedir. Bunun sonucu olarak akla uygun düşmediği, mantıkla çeliştiği gerekçesiyle bazı hadis rivayetlerini uydurma saymakta, zamanın ve zeminin gerçekliklerini değerlendirmeksizin peşinen reddetmektedir.

İslam dininde akıl ile vahiy arasındaki denge son derece önemlidir. Bir kimsenin Kur'an'a ve sahih sünnet mirasımıza aykırı açıklamaları nasıl reddedilirse akl-ı selime ve beş duyu ile tecrübe edilmiş herhangi bir gerçeğe uymayan yorumları da aynı şekilde reddedilir. Dolayısıyla kendi akli çıkarımlarını kutsallaştıran ve vahyi dikkate almayan kişi, dinin ya inkârcısı ya da istismarcısı durumuna düşer.

GRUP MENSUBİYETİNİ AİLE, MİLLET VE ÜMMET BAĞLILIĞININ ÖNÜNE GEÇİRMEK

Ayet ve hadislere baktığımızda, vahdet bilinci taşıyan bir Müslüman'ın hayatında "İslami olana bağlılık" ilkesinin, ırk, kabile, mezhep ya da meşrep bağlılığından daha üstün ve değerli kabul edildiğini görürüz. Oysa dini istismar eden yapıların özellikleri arasında, grup mensubiyetini öne çıkarmak ve

diğer Müslümanları dışlayarak ötekileştirmek vardır. Yapıya dâhil olan kişilerin kimlikleri bastırılmakta, temel aidiyet duyguları yok edilmektedir. Müntesipler önce ailelerine ve akrabalarına, sonra kendi ülke ve toplumlarına ve nihayet İslam ümmetine ait olma bilincini kaybetmektedir.

İstismarcı gruplar, elde ettikleri güç ve imkânları Müslümanların ortak yararı yerine sadece kendi mensuplarının çıkarları için kullanmaktadır. Grup aidiyetini her şeyin üzerinde görmenin tabii bir sonucu olan bu anlayış, Allah'ın emrettiği "emanetin ehline verilmesi" ilkesini tamamen ortadan kaldırmakta, "Bizim kötümüz ötekinin iyisinden yeğdir." zihniyetini yerleştirmektedir.

Bu itibarla dinî, millî ve ailevi bağları koparan, birlik ve beraberliğimize değer vermeyen, aksine grup çıkarlarını önceleyen yapılara karşı dikkatli olunmalıdır. Aileyi rakip olarak gören, akrabalık bağlarını keserek müntesiplerini yalnızlaştıran, sadece kendi içerisinde evlilikleri teşvik ederek özel hayatı kontrol iddiasında olan yapılara karşı dikkatli olunmalıdır.

MABETLERİ İSTİSMAR ETMEK

Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflerde Müslümanların ibadet mekânı mescit, dilimizdeki ifadesiyle camidir. Camiler ve mescitler

İslam'ın sembolü, Müslümanların bir bölgedeki varlık ve özgürlüklerinin işaretidir. Camiler, Allah'ın huzurunda Müslümanları toplayan, aynı inanç ve idealde bir araya getiren mekânlardır. Sahih dinî bilginin hikmet ve güzel öğütle topluma ulaştığı camilerimiz, vaaz, hutbe ve ders halkalarıyla birer eğitim yuvasıdır.

Tıpkı FETÖ'nün yaptığı gibi, bir mekânın cami veya mescitlerin alternatifi olarak seçilmesi, toplanma ve topluca ibadet etme yeri hâline getirilmesi, böylece müntesipler tarafından ulvi bir mekân olarak görülmesi ciddi bir sorundur. Çünkü İslam ümmetinin ortak ibadet mekânı olan camilerin yerine başka bir mekân ikame etmeye çalışmak Müslümanlar arasındaki kardeşlik anlayışına aykırıdır. Ümmetin vahdetini zedelemek ve tefrikaya kapı aralamaktır.

Hiçbir yapı veya grubun, kendilerini ayet ve hadislerle özdeşleştirerek özel bir konumda görme, kendi mekânlarının cami ve mescitlerden daha önemli bir görevi ifa ettiğini söyleme hakkı yoktur. Beş vakit namaz, cuma, bayram veya teravîh namazı için cami dışında bir mekân göstermek ve Müslümanların birlikliklerinin en güzel göstergesi olan cami cemaatini terk etmek büyük bir gaflettir.

HAKİKAT TEKELCİLİĞİ YAPMAK

Dini istismar eden yapıların ve bu yapıları idare edenlerin en temel özelliklerinden biri “mutlak doğrunun kendilerine ait olduğu” söylemidir. İnsanlık tarihine göz atıldığında, hakikatin sadece belli bir mezhebe, gruba, oluşuma ya da kişiye ait olduğuna dair tekelleşme iddialarına sıklıkla rastlanır. Böyle bir yaklaşım çatışma, baskı, şiddet, zulüm ve terör eylemlerine zemin oluşturmak için farklı kesimler tarafından kullanılmıştır.

Hakikat tekelleşmesi, belli bir düşüncenin her hâl ve şartta diğerlerinden üstün olduğunu ima etmektir. Bu durum daha alt derecede görülen dinî geleneklerin, mezheplerin, grupların ya da söylemlerin küçümsenmesine ve zamanla bir şekilde bertaraf edilmesine yol açmaktadır.

Günümüzde ayetler üzerinden konuşan bazı kişi ve gruplar, kendi yorumlarının Allah'ın muradını tam olarak yansıttığını iddia etmektedir. Oysa İslami gelenekte şahsi açıklama ve değerlendirmelerden sonra “Allahu a'lem bi muradihi” (Allah bununla neyi murat ettiğini en iyi kendisi bilir.) ifadesinin eklendiğini hatırlamakta fayda vardır. Müslüman âlimlerin yorumlarının sonuna bu ifadeyi eklemesi, hiçbir dinî açıklama, yorum veya algının tek başına mutlak hakikati temsil iddiasında olmayacağını göstermektedir.

Diğer mü'minlerin hakikat yolculuğunu aşağılamak, onları din ve iman dairesinin dışına atmak, kıbleye dönen yürekleri ya da secdeye inen alınları küfür ile itham etmek, kardeşliğe sığmaz.

İnsanların olduğu yerde görüş ayrılıklarının yaşanması kaçınılmazdır. Dinin sabitele-ri, vazgeçilmez ve tartışılmaz ilkeleri bellidir. Bunlar dışında kalan ve zamanın akışıyla yeni değerlendirmelere açık olan değişkenler konusunda ilim insanları elbette düşünecek ve değerlendirmede bulunacaktır. Dinî hayatı her çağda ve her coğrafyada sağlam esaslara bağlayarak sürdürmek, toplumun çelişkilerden uzak ve dengeli bir dinî hayat yaşamasını sağlamak amacıyla farklı yorumların, anlayışların, mezheplerin ortaya çıkması doğaldır. Burada doğal olmayan, dinin bir mezhepten veya bir kişinin görüşlerinden ibaret görülmesidir. Böylesi bir anlayış, hakikat yolcusu olan diğer grupları dışlamak suretiyle tefrikaya ve fitneye kapı aralamaktadır.

Dinin sadece bir mezhebe veya belli bir kişinin görüşlerine indirgenmesi ve diğer sahih anlayışların yok sayılması taassuptan başka bir şey değildir. Diğer mü'minlerin samimi bilgi ve tecrübelerini aşağılamak, hatta onları iman dairesinin dışına atmak, kardeşliğe sığmaz.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Müslüman, diğer Müslümanların elinden ve dilinden zarar görmediği kimsedir. Mü’min de halkın canları ve malları konusunda kendisinden emin olduğu kişidir.” (Tirmizî, İman, 12.)

TEKFİR ETMEK

Dini istismar eden yapıların ortak özelliklerinden biri de Müslümanları kategorize ederek kendi ideolojilerine göre gruplandırmaktır. Bu bağlamda kendi müntesiplerini gerçek Müslüman ve dindar olarak tanımlayan istismarcı gruplar, diğer Müslümanlara karşı dışlayıcı ve tekfir edici bir tavır sergilemektedir. Din istismarcısı yapılar, kendilerine itaat etmeyen, kendi ideolojilerini paylaşmayan, radikal söylemlerini benimsemeyen veya ibadet hayatında bazı eksiklikleri olan kişileri Müslüman olarak kabul etmemektedir.

Ehl-i sünnetin çoğunluğunu oluşturan Mâtürîdî ve Eş’arî geleneğine göre, imanda asıl olan kalp ile tasdiktir. İman, kişinin Allah’ın varlığını ve birliğini gönülden kabul etmesi ve iman esaslarına yürekten inanmasıdır. “Ben şahitlik ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur, ve ben yine şahitlik ederim ki Muhammed (s.a.s.) Allah’ın kulu ve elçisidir.” diyerek kelime-i

şehâdet getiren herkes Müslüman olur. Salih ameller ve ibadetler ise kişinin sahip olduğu imanın kalbinde kökleşip kuvvetlenmesine ve ahiret mutluluğuna ermesine yardımcı olur. Dolayısıyla başta tevhit olmak üzere dinimizin esaslarını açıkça inkâr etmedikçe, bunları aşağılayıp alay etmedikçe, günahkâr da olsa bir kimse iman dairesinden çıkmaz ve kâfir olmakla itham edilemez. Ehl-i sünnet âlimlerimiz bu ilkeyi şöyle dile getirir: “Ehl-i kible tekfir edilmez.”

Bir kimsenin kâfir olduğunu iddia etmek, tarihin çeşitli dönemlerinde ideolojik bir silah gibi kullanılmış, çeşitli gruplar muhaliflerini tekfir etmek suretiyle onları itibarsızlaştırmaya çalışmıştır. Hâlbuki Peygamberimiz, Allah’tan başka ilah olmadığına ve kendisinin nübüvvetine inanıncaya kadar insanlara karşı mücadele etmekle emrolunduğunu, kelime-i şehâdeti söyleyenlerin kanlarının ve mallarının koruma altına alındığını, kibleye yönelik namaz kılanların Allah’ın ve Resûlü’nün güvencesini kazandığını, dolayısıyla tekfir edilemeyeceğini belirtmiş, hatta bir Müslüman’a “kâfir” diye hitap eden kimsenin kendisinin küfre gireceğini haber vermiştir. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 95.)

İnsanları tekfir etmek dün olduğu gibi bugün de Müslüman toplumlar için büyük bir tehlike ve tehdittir. Sağduyudan uzak bir şekilde Müslümanları kâfirlikle itham edenler, Ehl-i sünnet

çizgisinin dışına çıkmakta, ümmetin birliğine ve kardeşliğine açıkça zarar vermektedir. Milyonlarca Müslüman'ı hedef alan tekfir mantığı, aslında marjinal gruplara/örgütlere hareket sahası açmakta, yıkıma ve zulme sözde dinî bir zemin oluşturmaktadır. Amaç, toplumu imanla tanıştırma ve insanlara imanı sevdirmeye değil, aksine şiddet ve terörü meşrulaştırmaktır.

Dini kullanan hainler, bilhassa saf ve samimi ama dinî bilgisi yetersiz Müslümanların duyarlılığını harekete geçirmektedir. Suçu önce Müslüman'ın zihninde olumlamakta, sonra da onu işlemlerini sağlamaktadır. Gerçekten hiç kimse bir Müslüman kardeşini göz göre göre öldüremez. Ama art niyetli bir telkinle onun dinden çıktığına ve hain olduğuna inandırılırsa yani onu tekfir ederse öldürülebilir olduğunu kabul ederek harekete geçer. Bu nedenle, din istismarının payandası olan sözde fetvaların, bildirilerin, eğitim materyallerinin zihniyet üretmeye yönelik karanlık emelleri olduğu unutulmamalıdır.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Namazımızı kılan, kiblemize yönelen, kestiğimizi yiyen kimse, Allah'ın ve peygamberinin güvencesi altında olan Müslüman'dır. O hâlde Allah'ın verdiği güvenceyi bozmayın!” (Buhâri, İman, 17.)

Olağanüstü özelliklerle donatılmış bir şahsiyetin ahir zamanda ortaya çıkıp yeryüzünü adaletle dolduracağı, istismara son derece açık bir söylemdir. Öte yandan bu misyonu bir grup veya cemaate yüklemenin de herhangi bir geçerli delili yoktur.

MEHDİ VE MESİH GİBİ SIFATLARA BÜRÜNMEK

Dinlerin çoğunda insanlığın maddi ve manevi sıkıntılarını sona erdirecek, sosyal ve dinî hayatı ideal olgunluğa ulaştıracak, zalimlerden intikam alacak bir kurtarıcının geleceği inancı vardır. İslam tarihinde de birçok kimse mehdi olduğu iddiasıyla ortaya çıkıp taraftar toplamış ve Müslümanlar arasında çatışmaya yol açabilmiştir.

Bu durumun devamı olarak günümüzde din istismarıyla güç devşirmeye çalışan bazı yapılar mehdilik, mesihlik ve hilafet gibi kavramlar üzerinden kurtarıcılık iddiasında bulunmaktadır. Bu kavramların tarih boyunca Müslümanlar üzerindeki etkisini istismar ederek örgüt yapılanmasını güçlendirmeye çalışmaktadır.

Elbette zor zamanlarda Müslümanlara önderlik ederek birlik ve beraberliği sağlayan, güçlüklerin üstesinden gelinmesi için dinî ve manevi anlamda toplumu yönlendiren kişiler olmuştur, olacaktır. Ancak olağanüstü özelliklerle donatılmış bir şahsiyetin ahir zamanda ortaya çıkıp yeryüzünü adaletle dolduracağı, istismara son derece açık bir söylemdir. Öte yandan bu misyonu bir grup veya cemaate yüklemenin de herhangi bir geçerli delili yoktur. Kur'an'da açıkça ifade edildiği gibi şeksiz şüphesiz, mutlak anlamda itaat edilecek yegâne dinî otorite ancak Allah ve Resûlü'dür. Kur'an ve sünnet dışında kalan herkesin ve her görüşün eleştiriye, tartışmaya, değerlendirmeye açık olduğu unutulmamalıdır.

MASUMİYET/GÜNAHSIZLIK İDDİASINDA BULUNMAK

“Masumiyet” veya akait metinlerinde geçtiği şekliyle “ismet” sıfatı sadece peygamberlere özgü bir sıfat olup onların görevlerini yerine getirirken Yüce Allah tarafından korunmuş olmalarını ifade eder. Bu sıfat her ne ad altında olursa olsun peygamberler dışında hiçbir kişi veya gruba verilemez. Bu özelliğin başka insanlar için de var olduğunu kabul etmek, bu kavramın anlam alanına müdahale etmenin yanında bir insanı peygamber konumuna

yükseltmek gibi itikadi açıdan son derece sorunlu bir sonuca da yol açacaktır. İslam'ın özgürleştirici yanını yok ederek kula kulluğu öneren; insanları şuursuz, ferasetsiz, basiretsiz, kör ve sağır birer varlığa dönüştüren masumiyet/günahsızlık iddiasının İslam'la uzaktan yakından ilgisi yoktur.

Bazı dinî grup liderlerinin masum olduğu, hata ya da günah işlemekten uzak olduğu iddia edilmektedir. Bu durum müntesiplerin sorgusuz sualsiz bağlanmasını ve emirleri yerine getirmesini sağlamak için üretilen oyundan başka bir şey değildir. Zira bu oyun başarıya ulaştığında artık müntesipler için liderin fikri, dinin görüşüdür. Onun sözü, mutlak doğrudur. Masum bir liderin dokunulmaz ve eleştirilemez olduğuna inanılır.

Hâlbuki dinî kural ve esaslara ters düşen bir eylem veya emir, “Mutlaka bilmediğimiz bir hikmeti vardır.” ön kabulüyle fikir beyan etmeden, tartışmadan, kayıtsız şartsız kabul edilemez ve yerine getirilemez. Bu yüce dinin “en güzel örnek” olma vasfına sahip bir Peygamberi vardır. Onun dışındaki herhangi bir insanın masum ve hatadan korunmuş olduğunu iddia ederek kendisini onun yerine koymaya çalışması asla kabul edilemez. Allah'ın bize verdiği bir akıl, bir kalp vardır. Müslümanlar olarak bizim sabitelerimiz,

ilkelerimiz, değerlerimiz, 14 asırlık sağlam bir tecrübemiz vardır. O hâlde bir Müslüman'dan beklenen bütün bunları bir tarafa bırakarak aklını, idrakini, vicdanını bir diğer kişiye ya da gruba teslim etmemesidir.

GÖRÜNMEZ GÜÇLERDEN DESTEK ALDIĞINI İDDİA ETMEK

İnsanlardan farklı yaratılan melekler ve cinler, duyularla algılanamayan, haklarında ancak Kur'an ve hadisler ışığında bilgi edinilen, görünen (şehadet) âleminde değil de görünmeyen (gayb) âleminde yer alan varlıklardır. Bir kişinin meleklerle veya cinlerle görüşüğünü söylemesi, muhataplarının zihninde merak ve korku ile karışık bir saygı meydana getirebilir. Bu sebeple din istismarında yoğun biçimde gayb âleminden bahsedildiği görülür.

İnsan dışı varlıklarla görüşebilen, onlarla güç birliğine girebilen, insanların gizli hâllerine, kabirlerde olanlara, hatta cennet ve cehenneme muttali olabilen bir lider imajı oluşturulur. Zira gayb âlemiyle irtibatlı olduğunu anlatmak, insanları kontrol etmenin ve iradelerini teslim almanın bir yoludur. Diğer yandan, Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflerde hayattaki insanların, ölmüşlerin ruhlarıyla temas kurduklarına ilişkin herhangi bir bilgi

Allah'ın bize verdiği
bir akıl, bir kalp vardır.
Müslümanlar olarak
bizim sabitelerimiz,
ilkelerimiz,
değerlerimiz, 14 asırlık
sağlam bir tecrübemiz
vardır. O hâlde bir
Müslüman'dan beklenen
bütün bunları bir
tarafa bırakarak aklını,
idrakini, vicdanını bir
diğer kişiye ya da gruba
teslim etmemesidir.

yoktur. Dolayısıyla ruh çağırma seanslarının da dinî bakımdan mesnedi bulunmamaktadır.

Burada önemle belirtilmelidir ki din adamı kisvesiyle etrafına topladığı insanları sözde irşat eden, din üzerinden konum ve maddi gelir edinen, hâlbuki kendisi de tam anlamıyla cahil olan nice örnek vardır. Hatta bunların bir kısmı üfürükçülük, büyü, sihir gibi batıl işlemlerle beslenerek tam anlamıyla toplumu ifsat etmektedir. Maddi ve manevi zarara uğrayan mağdurlar bir yana, bu istismarcıların toplumda “dinî şahsiyet” algısını bozduğu da aşîkârdır.

GENÇLERİN DİNÎ DUYGULARINI İSTİSMAR ETMEK

Dini istismar eden yapılarda öne çıkan özelliklerden bir diğeri de gençlerin duygularını istismar etmek, onları derin hesapların ve kirli planların masum kurbanları olarak seçmektir.

FETÖ, DEAŞ ve diğer örgütlü yapılanmalarda en çok istismar edilen grubun genç kitle olduğu görülmektedir. Nitekim FETÖ, insanlığı kurtarabilecek yegâne grubun “altın nesil” ya da “ikinci kutsiler” olarak adlandırdığı zihinleri esir alınmış ve tek tipleştirilmiş gençler olduğunu iddia etmiştir. Aynı şekilde DEAŞ, dünyanın birçok ülkesinde gençleri tuzağa düşürmüş, din yoluna adanmışlık iddiasıyla onları maddi ve ideolojik çıkar sağlama çabalarına alet etmiştir. Savaş, şiddet ve

vahşetin gölgesinde büyümüş mazlum gençler, Avrupa'daki göçmenlerin çocukları, henüz yeni Müslüman olmuş ve İslam'ı sahih bir kaynaktan, iyi niyetli ve donanımlı kimselerden öğrenme fırsatı bulamamış gençler örgütün hedefindedir.

Gençlerin istismarcı yapılar tarafından hedef seçilmesinde gençlik çağının en önemli vasfı olan heyecan ve enerji önemli bir etkenidir. Bahsi geçen yapılar kiminin manevi coşkularını, kiminin macera arayışını, kiminin de içine düşmüş olduğu bunalım ve yalnızlığı istismar etmek suretiyle genç dimağları yakalamaktadır. Yapılan telkinler sonucunda gençler, sırf örgüt liderinin isteklerini yerine getirmeye programlanmış emir kulları hâline getirilmektedir. Gençlerin inançları, idealleri, ufukları ve hayalleri din istismarcıları tarafından pervasızca çalınmaktadır.

Bu noktada bize düşen, günlük hayatın koşuşturması ve geçim telaşı içinde çocuklarımızı ve gençlerimizi ihmal etmemektir. Onları sevgi, ilgi ve rehberliğimizden mahrum bırakmaktır. İyi bir kul ve güzel ahlaklı bir insan olarak yetişmelerine destek olmaktır. Sevgi ve ilgiden mahrum kalan gençlerin sahte dinî bilgi kanallarına aldanma riskinin yüksek olduğunu unutmamaktır.

DİNÎ KONULARDAKİ BİLGİSİZLİKTEN YARARLANMAK

Aşırı gruplar ya da dini istismar edenler incelendiğinde, müntesiplerinin çoğunlukla din konusunda doğru ve yeterli bilgi sahibi olmayan kimseler olduğu görülür. İnsanların dinî konulardaki bilgisizlikleri, din istismarcısının işini kolaylaştırmaktadır. Bu sayede dinin temel referanslarına aykırı olan birçok yanlış, art niyetle, çarpık çıkarımlarla ve illetli yorumlarla dine dayandırmakta, sonra da insanlara doğruymuş gibi anlamaktadır. Sağlam dinî bilgi ile korunmayan kimseler, bu şekilde çabuk kandırılabilir. Grup içerisinde egemen olan kör taklit kültürü ise yalan-yanlış bilgilerle doldurulan zihinleri, lidere bağımlı hâle getirmektedir.

Din istismarı üzerine kurulu grupların insanların bilgisizliklerinden istifade etmesini önlemenin yolu ancak sağlam ve yeterli dinî bilginin toplumda yayılmasıyla mümkündür. Bu noktada, Kur'an ve sünnete dayalı bir din öğretiminden, ahlak ve maneviyat eğitiminden asla ödün verilmemelidir. İnsanlara sağlıklı, dengeli ve şeffaf bir din eğitimi verildiğinde ve onların manevi ihtiyaçları giderildiğinde din istismarına giden yollar kapatılmış olacaktır.

Kur'an ve sünnete
dayalı bir din
öğretiminden,
ahlak ve maneviyat
eğitiminden asla
ödün verilmemelidir.
İnsanlara sağlıklı,
dengeli ve şeffaf bir
din eğitimi verildiğinde
ve onların manevi
ihtiyaçları giderildiğinde
din istismarına giden
yollar kapatılmış
olacaktır.

DİN İSTİSMARININ GÖRÜNÜMLERİ NELERDİR?

ALLAH'IN KİTABINI VE PEYGAMBERİMİZİN SÜNNETİNİ ÖTELEMEK

Din istismarcıları, heva ve hevesleri doğrultusunda insanları yönlendirmek amacıyla yüce dinimiz İslam'ın ana kaynaklarını halktan uzak tutmaya çalışır. Oysa Müslümanlar olarak bizler dinimizi iki ana kaynaktan öğreniriz. Birincisi hidayet rehberimiz olan Kur'an-ı Kerim'dir. İkincisi ise Peygamber Efendimizin çağlara ışık tutan sünnet-i seniyyesidir. Nasıl ki Allah'a iman, peygambere imanı da beraberinde getiriyorsa, Kur'an-ı Kerim'i doğru anlamak ve yaşanan bir hayata dönüştürmek için de Peygamberimizin örnek hayatı ve sahih sünneti vazgeçilmezdir. Zira Kur'an-ı Kerim, Peygamberimize indirilmiş, onunla anlaşılmiş ve onun örneğinde hayata yansımıştır.

Kur'an-ı Kerim, imanımızı diri tutan ve bizi Allah'a yaklaştıran ibadetleri emretmiştir. Namazı nasıl kılacağımızı, orucu nasıl tutacağımızı, zekâtı nasıl vereceğimizi, haccı nasıl yerine getireceğimizi ise bize Peygamberimiz öğretmiştir. Kur'an, iyiliği emredip kötülüğe karşı çıkmayı, hak ve hakikati savunmayı, güvenilir olmayı, şefkat ve merhameti, güzel ahlâk ile bezenmeyi emretmiştir. Bu erdemleri yaşayarak

nasıl iyi bir mümin olunabileceği konusunda ise Peygamberimiz hepimize örnek olmuştur.

Allah'ın kitabını ve Peygamberimizin sünnetini itibarsızlaştırmaya yönelik gayretlere karşı uyanık olmak her birimizin görevidir. Kur'an hakkında kuşku oluşturmaya, Hz. Peygamber'in bağlayıcılığını ve hadis külliyyatının güvenilirliğini sorgulamaya, Kur'an ve sünnet bütünlüğünü bozmaya yönelik eylem ve söylemlerin dinin özünü hedef aldığı unutulmamalıdır.

BÂTİNÎ YORUMLAR YAPMAK

“Gizli ve örtülü anlam” demek olan bâtinî mana, bir ifadeye ilk bakışta anlaşılman anlamının dışında kalbe doğan ikincil anlamlar yüklemektir. İstismarcı yapılar, ayet ve hadislerin anlam dünyasının çok uzağında, Peygamberimizden bugüne İslam alimleri tarafından anlaşılma biçimini bir kenara bırakarak kendi menfaatlerine uygun bâtinî yorumlar yapmaktadır. Böylece kendi iddialarını Kur'an'a ve Hz. Peygamber'e söyletmeye çalışmaktadır.

Bâtinî yorum ve görüşlerin hepsini kabul etmek doğru değildir. Zira bâtinî mananın geçerli olabilmesi için öncelikle zâhirî manaya aykırı olmaması ve kendisini doğrulayacak bir delilin bulunması gerekir. Dinin kurallarını ve dilin ilkelerini yok sayarak yapılan keyfi bâtinî yorumlara karşı dikkatli olmak

her Müslüman'ın vazifesidir. Şu bir gerçektir ki bâtinî yorumlardan beslenen gizemli bir yaklaşım, peygamberlerin dine davet ve irşat yöntemiyle çelişir. Zira hiçbir peygamber tebliğ vazifesini yürütürken topluma karşı gizli bir yapılanma içerisinde olmamış, aksine gayet net, açık ve anlaşılır olmayı prensip edinmiştir.

SAHİH DİNÎ GELENEĞİ İTİBARSIZLAŞTIRMAYA ÇALIŞMAK

Yüce İslam'ın medeniyetler kuran bir geleneği bulunmaktadır. Son iki asırda İslam dünyasında yaşanan medeniyet krizlerinin etkisiyle bazı kişi ve gruplar yük olarak gördükleri dinî geleneği ve ilmî mirası acımasızca eleştirmekte, itibarsızlaştırma gayreti içerisine girmektedir. Bu anlayıştaki kişi veya grupların sağlıklı bir dinî söylem oluşturmaları ve toplumsal bir karşılık bulmaları mümkün değildir.

1400 yılı aşan İslam ilim geleneği içinde oluşmuş olan dinî okuma, anlama ve yorumlama usullerini yok sayan kişiler iyi niyetli olarak nitelenemez. Hz. Peygamber'in ashabı ve geçmiş âlimler hakkında ağır ithamlarda bulunmak, ilmî eleştiri sınırlarını aşarak onları tahkir edici bir üslupla yargılamak asla kabul edilemez. İslam dünyasının geri kalmışlığının faturasını ilim geleneğimize kesmek, insaf sınırları içerisinde değerlendirilemez. Burada asıl olan, tarihî ve

ilmî mirası yok saymak değil, anlamaya ve değerlendirmeye çalışmaktır. İlmî geleneği taşlamak değil, gelişmenin ve yeni düşünceler ortaya koyabilmenin aracı olarak görmektir.

RÜYA, KEŞİF VE İLHAMI KESİN DELİL GİBİ GÖSTERMEK

Keşif ve ilham, dinî konularda feyiz yoluyla insanın kalbine doğrudan bilgi gelmesi anlamında kullanılmaktadır. Tıpkı rüyalar gibi, kalbe doğan keşif ve ilham da birer şahsi tecrübedir. Şeytanın vesvese yoluyla kötü şeyleri telkin etmesine karşılık, Allah'ın veya meleklerin hakka ve hayra yönelten bilgileri ilham yoluyla insanın kalbine ulaştırdığı konusunda İslam âlimleri arasında görüş birliği vardır. Ancak bu bilgi ve duygular genel geçerliliği ve herkese yönelik bağlayıcılığı bulunan kesin deliller olarak kabul edilemez. Zira tıpkı rüya gibi, ilham ve keşfe dayalı bilgiler de kontrolü mümkün olmayan subjektif bir nitelik taşır.

Rüya konusunda Peygamberimizden (s.a.s.) gelen hadisler, peygamberler dışındaki insanların gördüğü rüyaların dinî bakımdan bir delil niteliği taşımadığını, rüyalara dayanarak inanç veya davranışa dair konularda hüküm ortaya konulamayacağını belirtmektedir. (Buhârî, Tabir, 46; Müslim, Rüya, 4.) İslam âlimleri arasında da bu hususta görüş birliği vardır. Rüya her ne

kadar insan için bir gerçeklik olsa da hem hatırlanmasında hem de yorumlanmasında hata ihtimali olduğundan akli ve nakli deliller gibi kesinlik bildirmez, bağlayıcı değildir.

Din istismarı faaliyetlerinde karşı konulamaz manevi bir güç olarak ilham ve keşfi kullanmak, rüya anlatımlarıyla müntesipleri yönlendirmek, talimatları bu yolla pekiştirmek sıklıkla rastlanan bir durumdur. Gerçeğe ilimle değil ilhamla ulaşılabileceğini savunanların, Kur'an'a ve Resûlullah'ın hadislerine dayanan ilmî gerçekleri yok sayarak keramet, rüya, ilham, keşif ve benzeri yollarla otorite kurmaya çalışanların, İslam adına verdikleri hükümlerin hiçbir geçerliliği yoktur.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“En büyük iftira, kişinin görmediği rüyayı gördüğünü söylemesidir.” (Buhârî, Ta'bîr, 45.)

BİDAT VE HURAFELERİ SAVUNMAK

Din istismarcıları, dinî konularda yeterince bilgi sahibi olmayan ve lidere koşulsuz bağlanan müntesiplerini bidat ve hurafelere inandırmada zorluk çekmemektedir. Amaçları, din adına sonradan üretilen ve kendi kontrolleri altında olan bidat uygulamalar yoluyla konularını pekiştirmektir.

Sünnetin zıddı olan bidat, Peygamber Efendimizin vefatından sonra ortaya çıkan ve İslam dininde daha önce bir örneği olmayan inanç, tutum ve davranışlardır. Bidat, aslında kişinin kendi dinine yabancılaşması, dinin özünden uzaklaşması ve özgünlüğünü yitirmesidir. Peygamberimizin sünneti, dinin doğru uygulaması yani Kur'an'ın en doğru şekilde yaşanmasıdır. Dolayısıyla bidat ve hurafenin tanınması ancak hadis ve sünnetin bilinmesiyle mümkündür.

İnanç ve ibadet alanına eklenen her yeni şeyin, mevcut bir dinî inancı veya ibadeti değiştireceği ya da ortadan kaldıracığı aşikârdır. Bununla birlikte örf ve âdet türünden olan davranışlar, yeni gelişmeler, teknolojik yenilik ve icatlar, içtihat ile ulaşılan hükümler bidat kavramının dışındadır. Çünkü bidat, inanç ve ibadetle ilgili alanlarda ortaya çıkan ve dinî bir dayanağı olmayan davranışlardır.

Hurafe ise dinî ve mantıki temeli olmayan batıl inanç, uygulama ve ritüellerdir. Hurafelerin çoğu, asırlar boyunca batıl dinlerden ve ilkel kültürlerden intikal ederek bugüne gelmiştir. Ancak zaman içinde insanlar tarafından icat edilen yeni hurafeler de mevcuttur. Bidatlerin tamamı dinî görünümlü iken hurafelerin bir kısmı dinden bağımsız olup günlük yaşantıyla ilgilidir.

Bidat ve hurafelerle örülü bir din algısı, Kur'an ve sünnetin aydınlığında yaşanacak duru ve huzurlu bir dinî hayatın önündeki en büyük engeldir. Bidat ve hurafelerle toplumu zehirleyen din simsarlarıyla mücadelenin yolu, sağlıklı ve sağlam bir din anlayışı oluşturmadan geçmektedir. Cehalet ortadan kalktığı zaman hem bidat ve hurafeler hem de savunucuları istismar imkânı bulamayacaktır.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Kim bizim bu dinimizde olmayan bir şeyi sonradan ortaya koyarsa, o reddedilir.”
(Müslim, Akdiye, 17.)

KAVRAMLARI İSTİSMAR ETMEK

Din istismarcısı kişi ve grupların en güçlü propaganda aracı dinî kavramlardır. İslam kültür ve medeniyeti içinde yer alan, asırlardan beri anlam ve kapsamı konusunda görüş birliği bulunan dinî kavramlar, istismarcı yapılar tarafından yeniden tanımlanır. Gerçek manasından saptırılan ve yeni anlamlarla piyasaya sürülen bu kavramlar sayesinde insanlar her türlü yalan yanlış fikre, düşünce ve eyleme yönlendirilebilir. Çünkü bu dinî kavramların Müslümanlar üzerinde etkisi ve saygınlığı vardır.

Bidat ve hurafelerle örülü
bir din algısı, Kur'an ve
sünnetin aydınlığında
yaşanacak duru ve huzurlu
bir dinî hayatın önündeki
en büyük engeldir. Bidat
ve hurafelerle toplumu
zehirleyen din simsarlarıyla
mücadelenin yolu,
sağlıklı ve sağlam bir din
anlayışı oluşturmaktan
geçmektedir. Cehalet
ortadan kalktığı zaman
hem bidat ve hurafeler hem
de savunucuları istismar
imkânı bulamayacaktır.

Sıklıkla polemik konusu edilen ve gündeme taşınarak istismara alet edilen bazı dinî kavramlar şu şekilde sıralanabilir:

- Hilafet
- Tekfir
- Şirk
- Dârü'l-harb ve Dârü'l-İslam
- Cihat
- İstişhat
- İtaat
- Rüya ve Keşif
- Şefaat
- Gayb
- Mehdilik-Masihlik
- Selef-Seleflilik
- Ruh
- Cemaat
- Hizmet
- Himmət
- Hicret
- Tağut
- Velayet
- Tevessül

Bu kavramların istismar edilmesini önlemek, İslam ilim ve kültüründe hangi anlama geldiklerinin doğru anlatılmasıyla mümkündür. Böylelikle söz gelimi şehadet gibi mukaddes bir kavramı terör amaçlı kullanmak isteyen din istismarınının ya da şefaat gibi hassas bir kavramı menfaat elde edeceği kişilere vadeden sahtekârlığın önüne geçilebilecektir.

**Din istismarcıları
ibadetlerin eda şekillerini
bozarak yeni ibadet
formları üretmektedir.
Mesela dinen meşru
bir mazeret olmaksızın,
günde beş vakit olarak
ve bilinen şekliyle
kılınması gereken
namazın, herhangi bir
zamanda arka arkaya
topluca veya kalben ima
ile kılınabileceğini iddia
ederler.**

İBADETLERİ TAHRİF VE İSTİSMAR ETMEK

İstismar hareketlerinin bir diğer özelliği, ibadetlere müdahaledir. Din istismarcıları ibadetlere kendilerince anlamlar yüklemekte ve eda şekillerini bozarak yeni ibadet formları üretmektedir. Mesela dinen meşru bir mazeret olmaksızın, günde beş vakit olarak ve bilinen şekliyle kılınması gereken namazın, herhangi bir zamanda arka arkaya topluca veya kalben ima ile kılınabileceğini, Ramazan orucunun bu ay dışında da tutulabileceğini iddia ederler. Başörtüsünün dinî bir gereklilik olmaktan çıktığını söyleyen, bir kurbanın yediden fazla

kişiyle kesilmesine cevaz veren yaklaşımlar birer istismar oyunudur.

Zekât ve sadaka gibi mali ibadetlerin istismar edilmesi ise, meselenin çok önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Muhtaçların, mültecilerin ve bazen de öğrencilerin hassasiyetleri kullanılarak hayır sahiplerinden elde edilen zekâtın Kur'an'da belirlenen şartlar dışında ve usulsüz şekilde harcanması istismardır.

Başta inanç esasları olmak üzere ibadetler, emir ve yasaklar, helal ve haramlar, ahlaki düsturlar dinimizin zaman ve mekân üstü sabitelere yönelik müdahalesi, keyfî fetva ve uygulaması, maddi ve manevi suiistimali kabul edilemez.

TAKİYYEYİ MEŞRU GÖRMEK

Din istismarcısı yapılarda “olduğundan farklı görünme” yani “takiyye” davranışlarına izin verilmesi ciddi bir ahlak sorunudur. Gayri-meşru adımlar atılırken uygulanan temel taktiklerinden biri olan takiyye, “Hedefe götüren her yol mübahtır.” düşüncesinden beslenmektedir. Bunun doğal sonucu, yalan, ikiyüzlülük, riya, inandığından farklı konuşma ve yaşama gibi birçok ahlak dışı tavrıdır.

Takiyyeye sığınanlar ya dürüst olmayan işlerle ve gizli planlarla toplumu ifsat eden ya da halkın sırtından menfaat sağlama düşüncesiyle

Takiyyeye sığınanlar ya
dürüst olmayan işlerle
ve gizli planlarla toplumu
ifsat eden ya da halkın
sırtından menfaat sağlama
düşüncesiyle hareket eden
yalancılardır. Müslüman'ın
özü sözü, içi dışı birdir. Helal
ve haram çizgisi nettir. Bir
Müslüman'ın, ikiyüzlülüğü
ve maskeye gizlenen sözde
dindarlığı meşru görmesi
mümkün değildir.

hareket eden yalancılardır. Müslüman'ın özü sözü, içi dışı birdir. Helal ve haram çizgisi nettir. Bir Müslüman'ın, ikiyüzlülüğü ve maskeye gizlenen sözde dindarlığı meşru görmesi mümkün değildir.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Kıyamet günü Allah katında insanların en kötülerinin ikiyüzlüler olduğunu görürsün. Şunlara bir yüzle, bunlara diğer bir yüzle gelirler!” (Buhârî, Edeb, 52.)

ŞİFA VE KISMET DAĞITMAYI, BELADAN KURTARMAYI VADETMEK

İnsanların korkularını ve ümitlerini istismar etmek, maalesef tarihin her döneminde rastlanan bir durumdur. Günümüzde de cincilik, medyumluk, üfürükçülük gibi değişik isimler altında saf ve bilinçsiz insanların duyguları sömürülmektedir. Kolay yoldan zengin etme, her türlü bela, sıkıntı ve hastalıktan kurtarma, eş ve çocuk verme vaadiyle pek çok insan aldatılmaktadır. Çağımızda iletişimin hızlı ve kolay olması, söz konusu istismarcılara alan açmakta, medya ve internet vasıtasıyla müşteri bulan bu kişiler kimi zaman dinî argüman ve kisveleri kullanmaktadır.

Unutulmamalıdır ki fal, büyü, kehanet, nazar boncuğu, günlere, rakamlara ve hayvanlara

uğursuzluk yüklemek, türbelerden medet ummak gibi batıl inançların tümü İslam'ın özü olan "yalnızca Allah'a kulluk edip sadece O'ndan yardım dileme" ilkesine ters düşmektedir. İmtihan dünyasında yaşadığını bilen şuurlu bir Müslüman, nimetlere kavuştuğunda şükreder; sıkıntı ve hastalıkla karşılaştığında da sabrederek çözüm arar. Ancak her hâlükârda dayanağı iman, tedbir, gayret, dua ve Yüce Rabbine tevekküldür. Üfürükle ya da muskayla bütün bela ve musibetlerden kurtuluş vadedenlerin iddiasına inanmaz. Kolay yoldan zengin olmayı değil, alın teri ve emekle gelen helal kazancı tercih eder. Hastalıklara karşı tıbbi tedavî yollarını ararken asıl şifa verenin Allah olduğu bilinciyle hareket eder.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

"O (Allah) ki, beni yaratan ve bana doğru yolu gösterendir. Beni yediren ve içirendir. Hastalandığım zaman bana şifa veren O'dur." (Şuarâ, 26/78-80.)

AZAPLA TEHDİT ETMEK

Din istismarında kullanılan yöntemlerden biri de kendi grup ya da cemaatinin mensuplarına cennet ve ebedî kurtuluş vaadinde bulunmaktır. Kendileri dışında kalan, gruptan

ayrılmak isteyen ya da ayrılan kişileri ise günahkârlık psikolojisine sokarak kabir ve cehennem azabıyla tehdit etmektir.

Kendi mensuplarının azaptan kurtulacağını, liderlerinin rehberliğinde ahirette hesaplarının kolayca görüleceğini, aksattıkları ibadetlerin liderleri tarafından tamamlanacağını, cennete girip ebedi kurtuluşa nail olacaklarını iddia edenler din istismarcısıdır. Gruptan ayrılmak isteyenleri şefkat tokadı ve benzeri yollarla tehdit edenler, sömürü çarkının bozulmasını istemeyen gafillerdir.

Cennete götüren davranışlar ve cehennemi hak eden suçlar Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde açıkça bildirilmiştir. Öte yandan gaybı yalnızca Yüce Allah bilir. Cennet, kabir hayatı ve cehennem gibi ölüm sonrasına dair konular gayb alanına girer. Dolayısıyla iyiliği tavsiye edip kötülükten sakındırmak amacı dışında, cenneti ya da cehennemi anlatarak grup çıkarlarını korumak, dinî bilginin istismarıdır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

“De ki: ‘Allah’tan başka göklerde olsun yerde olsun hiç kimse gaybı bilemez.’ Onlar ne zaman diriltileceklerini de bilmezler.” (Neml, 27/65.)

İSTİSMAR YAPILANMALARıyla NASIL MÜCADELE EDELİM?

SAHİH DİNÎ BİLGİ, SAĞLIKLI DİN EĞİTİMİ

Din istismarıyla mücadelede öncelikle insan yetiştirme düzenimizi, dinî eğitim ve öğretim yöntemlerimizi gözden geçirmemiz önem arz etmektedir. Çocuklarımıza ve gençlerimize İslam'ı öğretirken parçacı değil, bütüncül bir yaklaşım izleyelim. Her ayetin diğer ayetler arasındaki yerini, her hadisin sünnet bütününde taşıdığı anlamı anlatalım. Ayetlerin geliş nedenini, hadislerin söyleniş hikmetini, dinin asıl hedefini öğretilim. Keyfî yorumlarda bulunmamaya, sahih kaynaklardan dini öğrenmeye ve öğretmeye özen gösterelim. Unutmayalım ki küçük desiselerden büyük planlara varıncaya kadar, yazılı, sözlü, görsel her türlü din istismarının önüne geçmek ancak toplumsal bilinçlenmeyle mümkündür.

ÖLÇÜ, KUR'AN VE SÜNNETTİR

İslam'ın temel ilkelerine ve ümmetin orta yoluna uyan tasavvufi akımlar, düşünce ve medeniyet dünyamızda ahlakı, edebi, zarafeti ve insanlığı öne çıkaran irfan ve hikmet okullarıdır. Kur'an ve sünnet çizgisini aşmadıkça ve geleneğimizin kabullerini sarsmadıkça, dinî ve ilmî faaliyetlerde bulunan, hayır işlerinde koşan, toplumsal bağları güçlendiren farklı

oluşumlar birer zenginliktir. Ancak bunların daima şeffaf, denetlenebilir ve hesap verebilir olmaları gerektiğini dikkate alalım.

Sözde İslami söylemlerini gizemli anlamlarla süsleyen, asıl amacı insanların ibadet aşkını istismar ederek çıkar sağlamak olan yapılara prim vermeyelim. Keramet, rüya, ilham ve hikâyeler üzerinden dini tahrif etmek isteyenlerin, dinî hayatımıza zarar vermeyi hedeflediğini asla gözden kaçırmayalım. Ölçümüz daima Kur'an-ı Kerim ve Peygamberimizin şerefli sünneti olsun.

YARINLARIMIZA ÖZEL İLGI

Geçmişten günümüze dini istismar eden yapıların öncelikli hedefinde çocuklar ve gençler var olagelmıştır. İstismarcı kişi ve gruplar tarafından özgüveni, özgür ve özgün düşüncesi, kimlikli ve karakterli duruşu ellerinden alınmış kitleler oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bu sebeple günlük hayatın koşturması ve geçim telaşı içinde yarınlarımız olan evlatlarımızı ihmal etmeyelim. Onların eğitimleriyle yakından ilgilenelim. İyi bir kul ve güzel ahlaklı bir insan olarak yetişmeleri için gayret sarf edelim.

Bir Müslüman'ın inancı, davranışları ve ahlakı ile kemale ereceğini, şekilden ve görünüşten öteye geçmeyen uygulamaların insana fayda sağlamayacağını gençlere öğreteyim. Makam, güç, otorite, para gibi dünyevi

kazanımlarla sınırlı bir hayatın Müslümanca olmadığını, İslam'ın hem dünya hem de ahiret kazancı için maneviyatın peşinde olduğunu zihinlerine yerleştirelim.

Yavrularımızın kimlerle arkadaşlık ettiğine, vaktini nerede harcadığına, ne okuduğuna, internette ve sanal dünyada hangi ağlara dâhil olduğuna dikkat edelim. Sevgi, ilgi ve rehberliğimizden mahrum kalan gençlerin çarpık dinî bilgi sunanlara aldanma ve radikal örgütlerin çekim alanına girme riskinin yüksek olduğunu unutmayalım.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Kişi dostunun dini üzeredir. Bu yüzden sizden biri kiminle dost olacağına dikkat etsin.” (Tirmizî, Zühd, 45.)

DAİMA DÜŞÜN VE SORGULA

İslam; ilmin, hikmetin, akıllı kullanmanın önemine vurgu yapan, sorgulamanın gerekliliğini öğreten, varlık âlemi ve indirilen ayetler üzerinde düşünmeyi tavsiye eden bir dindir. Sevgili Peygamberimiz ile sahabe-i kiram arasında derin bir saygı ve itaat ilişkisi olması bile, merak ettikleri ya da akıllarının yatmadığı konularda onların soru sormasına engel olmamıştır. Vahiy karşısında mutlak bir teslimiyet gösteren sahabiler, kimi zaman Peygamber Efendimizin şahsi görüşleri konusunda

alternatif sunabilmişlerdir. Nitekim Bedir Savaşı'nda ordunun konuşlanacağı yer, Uhud Savaşı'nın meydan savaşı şeklinde yapılması, Hendek Savaşı'nda hendek kazma fikri hep istişare neticesinde ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Peygamber Efendimiz hiçbir zaman ashabın düşünme ve sorgulamasına engel olmamış, onların görüşlerine değer vermiştir.

Mümin, ancak Allah'a ve Resûlü'ne mutlak bir itaatle bağlanır. Aklının ve vicdanının kontrolünü bir başkasının eline bırakmaz. Bu itibarla, bir ideolojiye körü körüne teslim olmaya çağıran, sorgulama ve eleştiriye açık olmayan yapılara karşı uyanık olmamız bizler için bir zorunluluktur.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Mü'min, bir delikten iki kere ısırılmaz.”

(Buhâri, Edeb, 83.)

ÜSTÜNLÜK VESİLESİ ANCAK TAKVADIR

Din samimiyettir. Samimiyetin gereği ise hiçbir dünyevi amaç ve ihtiras peşinde olmaksızın sırf Yüce Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak amacıyla kulluk görevlerini yerine getirmektir. Bazı Müslümanların diğerlerinden farklı ve “seçkin” olduğuna inanan, mensubu olduğu grubu diğer Müslümanların üstünde “seçilmiş bir cemaat” olarak kabul

Mümin, ancak Allah'a
ve Resûlü'ne mutlak bir
itaatle bağlanır. Aklının
ve vicdanının kontrolünü
bir başkasının eline
bırakmaz. Bu itibarla,
bir ideolojiye körü
körüne teslim olmaya
çağırان, sorgulama ve
eleştiriye açık olmayan
yapılara karşı uyanık
olmamız bizler için bir
zorunluluktur.

eden herkesin yanlış yolda olduğunu bilelim. Kâbe'ye dönüp alnını secdeye koyan Müslümanların, bütün farklılıklarına rağmen kardeş olduklarını unutmayalım. Allah katında üstünlüğün ancak takva ile yani Yüce Rabbimize karşı sorumluluğunu bilerek mümkün olduğunu birbirimize hatırlatalım.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki Rabbiniz birdir, atanız da birdir. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın Arap'a; beyazın siyaha, siyahın beyaza takva dışında bir üstünlüğü yoktur.” (İbn Hanbel, V, 411.)

ADALET, EHLİYET VE LİYAKAT

İslam'a göre herhangi bir görevin üstlenilmesinde esas alınması gereken “adalet, emanet, ehliyet ve liyakat” gibi temel ölçülerdir. Bu sebeple mezhebi, meşrebi, yöresel ve etnik hiçbir aidiyeti liyakatin ve ehliyetin önüne geçirerek kendimiz ya da yakınlarımız lehine tercih sebebi yapmayalım. Soru çalma, hileli yollara başvurma, rüşvet, şantaj, tehdit gibi hukuka ve ahlaka aykırı davranışlara engel olalım. İş ehline vermenin topluma güven ve huzur aşılayacağını, emaneti hakkını verecek kimseye teslim etmenin bir mesuliyet olduğunu bilerek yaşayalım.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

“Ey iman edenler! Kendinizin veya anne babanızın ve akrabanızın aleyhine de olsa adaletten asla ayrılmayan, Allah için şahitlik eden kimseler olun.” (Nisâ, 4/135.)

HAKİKAT KİMSENİN TEKELİNDE DEĞİLDİR

Taassuptan ve onun sebep olabileceği her türlü fitneden uzak duralım. Taassup; sorgulamadan bir kişiye ya da düşünceye bağlanmak, doğru veya yanlış olduğunu araştırmadan ona bağlılığını sürdürmek ve farklı tüm düşünceleri düşman ilan etmektir. Dinî bir anlayışı benimseyip sonra da onu hakikatin yegâne temsilcisi olarak görmek de taassuptur. Tek doğruyu bulan, tek kurtuluşa eren veya tek isabet eden bizim görüşümüzdür mantığı, kişileri de grupları da felakete sürükler. Hâlbuki farklı sosyal ortamlara ve insan olmanın gereği farklı düşünebilme potansiyeline sahip olan Müslümanlar, hakikate ve hidayete ulaşma yolunda birbirlerini desteklemelidir.

FARKLILIKLARIMIZ ZENGİNLİĞİMİZDİR

İslam'ın anlaşılması ve yaşanmasında bizlere kolaylıklar sunan mezhepleri ve dinin temel esaslarıyla çelişmeyen yorumları birer zenginlik olarak kabul edelim. Mezhep taassubu ile hareket ederek diğerlerine düşünce ve fikir hakkı

tanımayan hele hele fikirlerini şiddet yoluyla başkalarına kabul ettirmeye çalışan mihrakların oyununa gelmeyelim. Etnik ve mezhepsel farklılıkları öne çıkararak fitne tohumları eken, Müslümanları birbirine düşürüp parçalamaya çalışan hainlere karşı uyanık olalım.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

“Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten nasıl sakınmak gerekiyorsa, öylece sakının ve ancak Müslümanlar olarak can verin. Hep birlikte Allah'ın ipine sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin.” (Âl-i İmrân, 3/102-103.)

YEKVÜCUT, TEK YÜREK

İrk, mezhep veya meşrep çatışması meydana getirerek milletimizi kaosa sürüklemek isteyen ayrımcı hareketlere karşı yekvücut, tek yürek olalım. Birlik ve beraberliğimizden, sağduyu ve kardeşliğimizden ödün vermeyelim. Tolerans göstermeden, bilgi kirliliğine yol açmadan, titiz ve fedakâr adımlar atarak din istismarıyla topyekûn mücadele edelim. Bu mücadele, milletimizin bekası ve geleceği, toplumumuzun huzur ve selameti için vazgeçilmezdir. Ülkemizin münevver insanları, din görevlileri, yazarları, sanatkârları, akademisyenleri ve elbette umudumuz olan gençlerimiz, hep

birlikte dinin doğru anlaşılması ve yaşanması konusunda üzerimize düşen görevleri yerine getirelim. İslam'ın iman ve ahlak bütünlüğünü, manevi derinliğini öne çıkaralım.

Hadis-i şerifte şöyle buyruluyor:

“Birbirinize nefret ve düşmanlık beslemeyin. Birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun!” (Buhârî, Edeb, 57.)

ANADOLU İRFANINA SAHİP ÇIKALIM

Peygamber Efendimizin izinden giderek topluma örnek ve rehber olan Hoca Ahmet Yesevî, Yunus Emre, Mevlânâ Celâleddin Rûmî, Hacı Bektaş Veli gibi nice erenlerimiz vardır. Bu gönül insanları, yaşadıkları dönemde olduğu kadar vefatlarından sonra da muhabbetin, kardeşliğin, hoşgörünün, ferasetin sembolü olmuşlardır.

Bize düşen, yüzyıllar boyunca topraklarımızda oluşan ve dinî hayatımızı ayakta tutan Anadolu irfanına sahip çıkmaktır. İslami gelenegimizin köklü çınarını, hurafelerden uzak, sağlıklı ve sağlam kaynaklardan beslemeye özen göstermektir. Din kisvesi altında asılsız hüküm ve hikâyelerle dini tahrif etmek isteyenlerin, köklü Anadolu irfanına zarar vermeyi hedeflediğini asla gözden kaçırmamaktır.

İSLAM RAHMET VE ADALET DİNİDİR

Yüce dinimiz İslam yalnızca Müslümanlar için değil, bütün insanlar, hatta bu kâinatı paylaşan bütün canlılar için merhameti ve adaleti öngören bir dindir. İslam asla korku ve şiddet dini değil, aksine rahmet ve esenlik dinidir.

İslam'ı şiddetten yana göstermeye çalışanlara fırsat vermemek her Müslüman'ın görevidir. Bu noktada kaba, dışlayıcı, nefret temelli ve tekfir edici bir dilin İslam'la hiçbir bağının olmayacağını idrak edelim. Peygamberimizin eşsiz örnekliğinde, birleştirici, kuşatıcı ve yumuşak bir üslubu benimseyelim. Yüce kitabımızın ifadesiyle, “orta/vasat ümmet” (Bakara, 2/143.) olma yolunda gayret gösterelim. Aşırı uçlara savrulmayan, dengesini ve istikametini koruyan, her türlü taşkınlıktan uzak duran bir toplum olalım. Böyle bir toplumun ancak Allah'ın koyduğu sınırlara uyan, her işi yerli yerince yapan, yasaklarda dolaşmamaya özen gösteren, mutedil bireylerden oluştuğunu hatırlayalım. Şiddet yoluyla yüce dinimizi istismar eden yapıların sebep olduğu İslamofobi (İslam düşmanlığı ve İslam korkusu) ile en güzel mücadelenin bu şekilde olacağını unutmayalım.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

“Ey iman edenler! Hep birlikte barışa girin. Şeytanın adımlarına uymayın. Çünkü o sizin apaçık düşmanınızdır.” (Bakara 2/208.)